

शेषः Ku. 3. 13. -2 dwelling on the earth. (-रः) 1 a mountain; भवभूतेः संबन्धाद् भूधरभूरेव भारती भाति Udb. -2 an epithet of Śiva. -3 of Kṛiṣṇa. -4 the number 'seven'. ईश्वरः, राजः an epithet of the mountain Himālaya. ०जः a tree. -5 a king; स त्वं भूधर भूतानाम् Bhāg. 10. 37. 13. -धात्री N. of a tree (Mar. भुयआवली). -ध्रः a mountain. -नागः a kind of earth-worm. -नामन् f. a kind of fragrant earth. -निम्बः Gentiana Chirata (Mar. किराईत). -नेत्र m. a sovereign, ruler, king. -पः 1 a sovereign, ruler, king. -2 a term for number 'sixteen'. -पतिः 1 a king. -2 an epithet of Śiva. -3 of Indra. -पद्ः a tree. -पदी a particular kind of jasmine; मल्लिका मदयन्तीव शीतभीरुश्च भूपदी Bhāva. P. -परिधिः the circumference of the earth. -प (फ) लः a kind of rat (Mar. घूस). -पवित्रम् cow-dung. -पालः 1 a king, sovereign; भूपालसिंहं निजगाद सिंहः. -2 an epithet of king Bhoja. -पालनम् sovereignty, dominion. -पुत्रः, -सुतः 1 the planet Mars. -2 N. of the demon Naraka; q. v. -पुत्री, -सुता 'daughter of the earth', an epithet of Sītā; भूपुत्री यस्य पत्नी स भवति कथं भूपती रामचन्द्रः Rām. -प्रकम्पः an earthquake. -प्रदानम् a gift of land. -फलः a kind of rat. -विम्बः, -म्बम् the terrestrial globe. -भर्तृ m. 1 a king, sovereign. -2 a mountain; भूमर्तुः शिरसि नभो-नदीव रेजे Ki. 7. 18. -भा the shadow of the earth on the moon (in an eclipse). -भागः a region, place, spot. -भुज् m. a king; निवासाय प्रशस्यन्ते भूमुजां भूतिमिच्छताम् Kām. -भृत् m. 1 a mountain; दाता मे भूमृतां नाथः प्रमाणी-क्रियतामिति Ku. 6. 1; R. 17. 78. -2 a king, sovereign; निष्प्रभश्च रिपुरास भूमृताम् R. 11. 81. -3 an epithet of Viṣṇu. -4 a term for the number 'seven'. -मणिः the king; अतस्तिष्ठामि भूत्वाहं कृपाणी भूमणे तव Śiva B. 20. 22. -मण्डलम् 1 the earth, (terrestrial globe). -2 the circumference of the earth. -युक्ता a kind of palm. -रुण्डी a kind of sun-flower. -रुह् m., -रुहः a tree. (-हम्) a pearl. -लता a worm. -लिङ्गराकुनः a species of bird; भूलिङ्गराकुनाश्चान्ये सामुद्राः पर्वतोद्भवाः Mb. 12. 169. 10. -लोकः (भूर्लोकः) 1 the terrestrial globe. -2 the country on the southern part of the equator. -वलयम् = भूमण्डलम् q. v. -वल्लभः a king, sovereign. -वल्लूरम् a mushroom. -वृत्तम् the equator. -शक्रः 'Indra on earth', a king, sovereign. -शमी a kind of Acacia. -शयः 1 an epithet of Viṣṇu. -2 any animal lying on the earth. -शय्या lying on the ground. -शुद्धिः f. purification of the ground by sweeping &c. -श्रवस् m. an ant-hill. -श्वभ्रम् a hole in the ground. -सुरः a Brāhmaṇa. -स्थः a man. -स्पृश m. 1 a man. -2 mankind. -3 a Vaiśya. -स्फोटः a mushroom. -स्वर्गः an epithet of the mountain Meru; भूस्वर्गीयते to become a heaven on earth. -स्वामिन् m. a landlord.

भूकः, -कम् 1 A cavity, hole, chasm. -2 The spring. -3 Time. -कः Darkness.

भूकलः A restive horse,

भूत p. p. [भू-क्त] 1 Become, being, existing. -2 Produced, formed. -3 Actually being, really happened, true; भूताश्चार्थी विरुद्धयन्ति देशकालविरोधिताः Rām. 5. 30. 37. -4 Right, proper, fit; अभूतेनापवादेन कीर्तिं निपतितामिव Rām. 5. 15. 34; भूतार्थव्याहृतिः सा हि न स्तुतिः परमेष्ठिनः R. 10. 33. -5 Past, gone. -6 Obtained. -7 Mixed or joined with. -8 Being like, similar, (see भू); ममां द्विषच्छन्ननि पङ्कभूते Ki. 3. 39. -तः 1 A son, child. -2 An epithet of Śiva. -3 The fourteenth day of the dark half of a lunar month (also भूता). -4 A great devotee. -5 N. of a priest of the gods. -6 The dark fortnight of a month (कृष्णपक्ष). -7 see भूतगण. -तम् 1 Any being (human, divine or even inanimate); इत्थं रतेः किमपि भूतमदृश्यरूपं मन्दीचकार मरणव्यवसायबुद्धिम् Ku. 4. 45; Pt. 2. 87. -2 A living being, an animal, a creature; क्षरः सर्वाणि भूतानि कूटस्थोऽक्षर उच्यते Bg. 15. 16; भूतेषु किं च कर्षणां बहुली-करोति Bv. 1. 122; U. 4. 6. -3 A spirit, ghost, an imp, a devil (m. also in these senses); ततो रक्षां महातेजः कुरु भूतविनाशिनीम् Rām. 7. 66. 3. -4 An element; (they are five, i. e. पृथ्वी, अप्, तेजस्, वायु, and आकाश); तं वेधा विदधे नूनं महाभूतसमाधिना R. 1. 29. -5 An actual occurrence, a fact, a matter of fact. -6 The past, past time. -7 The world. -8 Well-being, welfare. -9 A symbolical expression for the number 'five'. -10 Fitness, propriety. -Comp. -अनुकम्पा compassion for all beings; भूतानुकम्पा तव चेत् R. 2. 48. -अनुवादः a mention of established facts, a variety of अर्थवाद (q. v.); भूतानुवादमात्रमनर्थकम् ŚB. on MS. 1. 2. 4. -अन्तकः the god of death, Yama. -अभिषङ्गाः possession by evil spirits. -अरिः Asa Foetida. -अर्थः 1 the fact, real fact, true state, truth, reality; आर्ये कथयामि ते भूतार्थम् Ś. 1; भूतार्थशोभाहियमाणनेत्रा Ku. 7. 13; कः श्रद्धास्यति भूतार्थं सर्वो मां तुलयिष्यति Mk. 3. 24. -2 an element of life. कथनम्, व्याहृतिः f. a statement of facts; भूतार्थव्याहृतिः सा हि न स्तुतिः परमेष्ठिनः R. 10. 33. -अवमानिन् m. despiser of all; भूतावमानी हैहयश्चारुनः Kau. A. 1. 6. -आत्मक a. consisting or composed of the elements. -आत्मन् 1 one whose soul is purified. -2 composed of the five elements (as the body); cf. Ms. 12. 12. (-m.) 1 the individual (as opposed to the Supreme Soul); विद्यातपोभ्यां भूतात्मा बुद्धिर्ज्ञानेन शुद्ध्यति Ms. 5. 109; विधमिष्यति ते देहे भूतात्मानं चिरोषितम् Rām. 6. 59. 55. -2 an epithet of Brahman. -3 of Śiva. -4 of Viṣṇu; भूतात्मा भूतभावनः V. Sah. -5 an elementary substance. -6 the body. -7 war, conflict. -8 the elementary or vital principle. -9 a soul which clings to the elements, a carnal mind; भूतात्मनस्तपोविधे बुद्धेर्ज्ञानं विशोधनम् Y. 3. 34. -आदिः 1 the Supreme Spirit. -2 an epithet of Ahaṅkāra (in Sāṅkhya phil.). -आर्त a. possessed by a devil. -आवासः 1 the body. -2 an epithet of Śiva. -3 of Viṣṇu; वसन्ति त्वयि भूतानि भूतावासस्ततो हरिः Hariv. -आविष्ट a. possessed by a devil or evil spirit. -आवेशः demoniac possession. -इज्यम्, -इज्या making oblations to the Bhūtas. -इन्द्रियजयिन् m. a kind of ascetic. -ईशः the fourteenth day of a lunar fortnight. -ईशः